ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/369
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތްތައް: 1- އަޙްމަދު ނައުފަލް ހ. [illegible]، ކ. މާލެ
  2- މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިބްރާހީމް ޖާބިރު ހ. [illegible]، ކ. މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަކަރާއި ރިޝްވަތު ނެގުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/383
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: އަލީ އަދުނާން [illegible]، ކ. ދިއްފުށި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވައްކަންކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް:
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު [illegible]
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ

ނިމުނު ތާރީޚު: 08 ޝަޢުބާން 1447
27 ޖަނަވަރީ 2026

ހައިކޯޓުގައި ނަންބަރު 2022/HC-A/369
ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

08 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
04 އޮކްޓޫބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ނަންބަރު 2022/HC-A/383
ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

24 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444
20 އޮކްޓޫބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ (2022/HC-A/369)

- ނަންބަރު: 306/Cr-C/2022
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 19 މެއި 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ޖޫން 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ (2022/HC-A/383)

- ނަންބަރު: 146/Cr-C/2022
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ވައްކަންކުރުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 07 މާރިޗު 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 07 އޮގަސްޓު 2022

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/369 ގެ މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތްތައް

އަޙްމަދު [illegible]

މުޙައްމަދު [illegible]

[illegible]

[illegible]

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/383 ގެ މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް

[illegible]

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ވަޙީދުގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އާއި، ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ 2 (ދެ) ޤަޟިއްޔާއެވެ. އެގޮތުން؛

1.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން މިކޯޓުން ބެލެވޭ ޤަޟިއްޔާއަކީ، 2022/HC-A/369 އެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތްތަކަކީ، މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިސްމާޢީލް ޝާކިރު[1] ހ.ފުސްވަރު، ކ.މާލެ (މީގެ ފަހުން "މުޙައްމަދު ނައުފަލް") އަދި އަޙްމަދު ނައުފަލް[2] ހ.[illegible]، ކ.މާލެ (މީގެ ފަހުން "އަޙްމަދު ނައުފަލް") އެވެ.

1.2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން މިކޯޓުން ބެލެވޭ ޤަޟިއްޔާއަކީ، 2022/HC-A/383 އެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ، [illegible] [illegible][3] އެވެ.

2. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާތަކަކީ، އެއް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] 2 (ދެ) ޤަޟިއްޔާއެއް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible]**[4] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ "[illegible]

---

[1] A162957

[2] A398816

[3] A302210

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/31 ޤަޟިއްޔާ

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/31 ޤަޟިއްޔާގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި

[illegible] އުސޫލު" އަށް ހަވާލާދީ މި މައްސަލައަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ، [illegible] އެއް [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] ބާއްވާފައެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/369 ޤަޟިއްޔާ

3. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި، މުޙައްމަދު ނައުފަލް އަދި އަޙްމަދު ނައުފަލްގެ މައްޗަށް މަކާރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ދައުލަތުން އުފުލައި [illegible] މައްސަލައެކެވެ.

4. މައްސަލަ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ވާޤިޢާތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

4.1 31 މާރިޗު 2022 ދުވަހުގެ 20:00 ހަވީރު، ވައިބަރ ކޮމިއުނިޓީ ގްރޫޕްތަކުގައިވާ Currency Exchange ގްރޫޕްގައި 900 (ނުވަސަތޭކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) 16.50ރ. (ސޯޅަ ރުފިޔާ ފަންސާސްލާރި) ގެ ރޭޓުން ވިއްކާލަން އަޙްމަދު ނައުފަލް ޕޯސްޓްކޮށްފައިވާކަން؛

4.2 މިޕޯސްޓް ކުރުމާއެކު، ޕޯސްޓްގެ ކޮމެންޓްސެކްޝަންގައި [illegible] އަޙްމަދު މާޒް އެ ޑޮލަރު ގަތުމަށްޓަކައި އަޙްމަދު ނައުފަލާ މުޢާމަލާތްކުރުމަށް، އޭނާ 20:50 [illegible]، މުޙައްމަދު ނައުފަލް އާއި އަޙްމަދު ނައުފަލް ބައްދަލުވުމުގެ ސަރަޙައްދުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] ކައިރިއަށް ދިޔަކަން؛

4.3 އަދި، [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މާޒް [illegible]، 900 (ނުވަސަތޭކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ގެ [illegible] 800 (އަށްސަތޭކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) އަދި [illegible] ޑޮލަރު ނޫންކަން އަޙްމަދު ނައުފަލް އަށް [illegible]، [illegible] އަޙްމަދު މާޒް އަށް މި 900 (ނުވަސަތޭކަ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު) ބަދަލުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، އަދި [illegible] 13200ރ. (ތޭރަހާސް ދުއިސައްތަ ރުފިޔާ) މަކާރާއި ހީލަތުން [illegible] އަޙްމަދު މާޒުގެ އަތުން މި [illegible][6] ނެގިކަން؛

---

[6] އަޙްމަދު ނައުފަލް އަދި މުޙައްމަދު ނައުފަލް

5. މިދެފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލިފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ[7] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި، ގުޅުވައިގެން. މިއީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. ކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެވެ.

6. މިދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، ދައުލަތާއި ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތްތަކާ ދެމެދު އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް، 18 މެއި 2022 ގައި ސޮއިކުރެވިފައިވެއެވެ. މިކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ 09 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބުކަމުގައި، އިއުތިރާފުވުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑައެޅުނު އަދަބަކީ 04 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެއް ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[8]

ކުރިމަތިވާ ސުވާލުގެ ނިންމުން

7. އަޙްމަދު ނަޒުހާއި މުޙައްމަދު ނަޒުހުގެ މައްޗަށް އުފުލުނު ދައުވާއަށް މިދެފަރާތުން އިއުތިރާފުވެފައިވެއެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި ކުރިމަތިވާ ސުވާލުން ބަލައިލާފައިވަނީ،

(1) [illegible] [illegible] ހުކުމުގެ ކުރިން، މުޙައްމަދު ނަޒުހު [illegible] [illegible] އަދި އަޙްމަދު ނަޒުހު، [illegible]
[illegible]

(2) މި ކުށުގެ އިއުތިރާފުގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި އެމާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާއި، އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] 4 މަހާއި 24 ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށް ހުކުމްކުރުން؛

(3) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖަލު އަދަބު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި،

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[8] އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ 4 ވަނަ މާއްދާ

ޤާނޫނުގެ 1202 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، 28800ރ (އަށާވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އިން

ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އަދަބަށް ބަދަލުކޮށް،

މިޤަޟިއްޔާ ޙުކުމްކުރާ (21 ޖޫން 2022) ތާރީޚުން 2 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޖޫރިމަނާ ދައްކަން

ދައްކާނީ ޚަޒާނާއަށްކަމުގައި ނިންމާފައިވާ ޙުކުމް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމީމެވެ."

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/383

8. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާއަކީ، އަލީ އަފްނާނުގެ މައްޗަށް ވައްކަމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ އުފުލައި ދައުވާކޮށް ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

9. މިދައުވާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ، 31 ޖަނަވަރީ 2022 ވަނަ ދުވަހުގެ 09:05 އާއި 09:45 އާ ދެމެދުގެ ވަގުތެއްގައި ސ.ހިތަދޫ، ޝަރަފުދީނުގޭ، ކަރީމާ ހިނގުން ކަންމަތީގައި ސ.ހިތަދޫ، ސ.ބޮއިޖީން، ޢަބްދުއްސައްތާރު ޙުސައިން ބޭނުންކުރަމުންދިޔަ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0M P5262 ސައިކަލުގެ މަތިމަތީގައި ޢަބްދުއްސައްތާރު ޙުސައިން ބަހައްޓާފައިހުރި 129,000/-ރ (އެއްލައްކަ ނަވާވީސްހާސް) ރުފިޔާ އަލީ އަފްނާން ވަގަށް ނެގިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިގެންނެވެ.

10. މިދައުވާ ސާބިތުވެފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވީ، އަދި ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންނެވެ. މިއީ، ޖިނާއީ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ އަދަބަކީ، 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެވެ.

11. މިދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، ދައުލަތާއި ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތާ ދެމެދު އިއްތިފާޤުގެ އެއްބަސްވުމެއްގައި، 24 ފެބުރުއަރީ 2022 ގައި ސޮއިކުރައްވާފައިވެއެވެ. މިކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބުކަމަށްވާއިރު ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން

2 ދަރަޖަ ދަށްކޮށް، ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބަކީ 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ލުން ކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[9]

12. އަދި އަޒުހާނުގެ މައްޗަށް އުފުލުނު ދައުވާއަށް އަދި އަޒުހާން އިއުތިރާފުވެފައިވެއެވެ. އަދި އަޒުހާން އާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާތީ، މިގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ "އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން" ބަލައި ގަބޫލުކުރެވުނެވެ.

13. ޝަރީޢަތުން، މިމައްސަލާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "........[illegible] ސެކިއުރިޓީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> P5262 AA0M ސީރިއަލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/129,000ރ
> (އެއްލައްކަ ނަވާވީސްހާސް) ރުފިޔާ [illegible] ވަގަށްނަގާފައިވާކަމަށް، [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އަދި އަޒުހާން އިއުތިރާފުވެފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
> ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> ޝަރީޢަތުން [illegible]
>
> ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ
> ގުޅިގެން، އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ވައްކަންކުރުމުގެ ކުށުން
> އަދި އަޒުހާން ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
>
> މިމައްސަލާގައި އަދި އަޒުހާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "އިއުތިރާފުގެ
> އެއްބަސްވުން" ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް، މި ކޯޓުގެ [illegible]
> ގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 211 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ
> ގުޅިގެން، އެޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އަދި އަޒުހާން 09 (ނުވައެއް)
> މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމްކުރަމެވެ،
>
> ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 1202 ވަނަ މާއްދާއާއި 1005
> ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، އަދި އަޒުހާނުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ 09 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ)
> ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު -/57,600ރ (ފަންސާސް ހަތްހާސް ހަސަތޭކަ) ރުފިޔާއިން [illegible]

---

[9] އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން- އަދި އަޒުހާން - 3 ވަނަ މާއްދާ

ކުރުމުގެ އަދަބަކަށް ބަދަލުކޮށް، މިހާރުން މިއަދުން (07 އޮގަސްޓު 2022) ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް، ގޭބަންދުގައި، ކޯޓުގެ ހުއްދައާ ނުލައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުން މަނާކޮށް، މިގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމްކުރުން، މިޤަޟިއްޔާ ނިންމިއެވެ."

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާއި ބެހޭ ތަޙުލީލު

14. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ފައިސަލާއާއި، 146/Cr-C/2022 ފައިސަލާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، އެނުކުތާތަކާމެދު ދިފާޢުގެ ހައިކޯޓުގެ ސަބްމިޝަނުގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ހުށަހެޅި؛

14.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ 2 ފައިސަލާގައި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

14.1.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމާމެދު އިސްތިރާއީ އަޑުއެހުމުގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމާ ކޯޓުން ނިންމާނަމަ، ދައުލަތާ މަޝްވަރާގެ ބުނެފައިވާކަމުން، އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގަޑުން ފަސޭހަ ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އަވަސްނިޔާއިން މައްސަލައިގައި ނިންމާއިރު، ދައުލަތުގެ މިނިވަންވާ ދައުލަތުން ފަހުމަ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމުން ޤަބޫލުކުރުމާ ނިންމާފައިވާނަމަ، އެޖިލްސާގެ މަޝްވަރާގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ތ އެއްބަސްވުމުގައި އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭ މަޝްވަރާކޮށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު

306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ 2 ޖުމްލަ ފަރާތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައެޅުން އަދަބުކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވަނީ، 4 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހަށް އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށްކަމަށާއި، ނަމަވެސް ދަޢުވާކުރުމުން އަދުލު ކަނޑައެޅުމުގައި އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފަށް ޖިނާއީ އަދަބުން ބަދަލުކުރުމަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި، އަދުލު ކަނޑައެޅުމަށް އާންމު ރައްކާތެރިކަމާއި ފަސޭހަކަން އިޖްތިމާޢީ ދިރިއުޅުމަށްކަމުގައި، އަދުލު ކަނޑައަޅާނުވާނީ އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށް ކަމަށްވާކަމާއި، ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެއްބަސްވުމުގައި ކަމަށްވާ އަދުލު ނޫން އޮނުން އަދުލެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޖުރާއަތު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މައްސަލަ ބެލި ފަރާތުން ލިބިދޭކަށް ނުޖެހޭކަމަށެވެ.

14.2. **ދެވަނަ ނުކުތާއަށް،** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާއާއި، 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް އަދުލު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އުސޫލު ނަންބަރު: 2021/02 (ޕްލީބާގެއިން އަދުލު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު) ގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނާ ނުކުތާއެވެ.

14.2.1. ޖިނާއީ ދާއިރާގައި ބެލެވިގެން، ސުޕްރީމްކޯޓުން އަދުލު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ހަމައެކަނި ޖޫރިމަނާގެ އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ ޖުނޫޙަތުގެ ކުށްތަކުގައި އެކަނިކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީއެވެ. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ

އަޙްމަދު ނައުފަލް އާއި މުޙައްމަދު ނައުފަލްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުނު ކުށަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޖިނާއަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްކަމާއި، އަދި އަފުނާނުގެ މައްޗަށް އުފުލުނު ކުށަކީ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޖިނާއަތުގެ 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްކަމާއި، މި 3 ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށްވެސް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީވެސް މިމާއްދާގެ ދަށުން ކުށް ދަރަޖަކުރެވިގެންކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބު ޖޫރިމަނާގެ އަދަދަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، މި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް [illegible] ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1200 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible]

އިސްތިއުނާފު [illegible]:

15. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/369 ގެ [illegible] 4 [illegible] 24 [illegible]

ޖަލު ބުނުވުމު އޭގެ ތުރި އަދަބުގެ ގޮތުގައި ޖީލަންޑުއެއް ބަދަލުކުރައްވައިދެއްވުމަށް، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވަކިވެއްޖެއް

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ، އިޖުތިހާދުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންނުވާކަމަށްވެއެވެ. އަދި

ޤާނޫނުގެ ކޮށްދިނުމަށް ހުރި އަދަބުގެ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

16.ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަދި އެޓަރނީގެ ވަކީލުން

ބުނެފައިވަނީ، ޖަލު ބުނުވުމު ޤާނޫނުގެ ބަދަލުކުރައްވައިދެއްވުމަށް، އިދި އަދަބުގެ ދުވަސްތަކުގެ ގޮތުން ކަނޑައަޅާ، އޭގެ

ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުން ދުރުވެރިކަމާއި ބަލައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، ހަމަ ކޯޓުގެ ބުނެފައި ވަނަ ބުނުވުމުކަމަކަށް

ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް:

17. މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/369 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލުން

އިއުތިރާޟުކޮށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމުގައި އަދި އަނެއްކާ ދުވަހުގެ

މަތިން ދަރަޖަ ކޯޓުން އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މިންގަނޑުތަކަށް ކަނޑައަޅައިދީ،

މި ދުރުވެރިކަމާއި ހާލަތުގެ ބަލައިގަނެ ވަކިން އިޖުތިހާދުގެ ޖުމްލަ މުއްދަތަށް، މި ދެ ޖަލުން 4

(ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށް އަދަބު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

18.މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ވަކީލުން އިއުތިރާޟު

ކޮށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާއިން އަދި

އެފަރާތުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، ޚިލާފަށް އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ

އުސޫލު ޖެހޭގޮތަށް ކަނޑައަޅައިދީ، އަދި ޤާނޫނުގެ އާދެސް ދުރުވެރިކަމާއި ހާލަތުގެ ބަލައިގަނެ

އިޖުތިހާދުގެ ޖުމްލަ މުއްދަތަށް، ޖީލުގެ މުއްދަތަށް 09 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމަށް އަދަބު

ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ދެން ބުނާ ގޮތް:

19. އިސްތިއުނާފުން ބަލަމުން މިދާ މިޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/369 ޤަޟިއްޔާއާއި، ނަންބަރު 2022/HC-A/383 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ތިން ފަރާތުންވެސް އުފުލާފައިވާ، ދަށު ޤާނޫނުގެ ނިންމުމުގައި ބަދަލުގެ ނިންމުމުގެކުރިން، އެނިންމުން ބަދަލުކުރުމަށް ޢަދަދު ނުކުތާކޮށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ހައިކޯޓު ޝަރީޢަތުގައި ޖަވާބު ހޯދަން ސުވާލު

20. ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފުގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، މިޤަޟިއްޔާ ނިންމުމަށް ކަނޑައަޅަންޖެހެނީ އަންނަނިވި ސުވާލުތަކެވެ.

20.1. އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަބުގެ ބާވަތް ބަދަލު ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބޭތޯ؟

20.2. އަދަބުގެ ބާވަތް ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު އަދި ޝަރީޢަތާ އެއް ބަދަލުކުރުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފަށްތޯ؟

އިޢުތިރާފު އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަބުގެ ބާވަތް ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބޭތޯ؟

21. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅަމުން ނަޒަރުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކުރައްވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[10] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގައި[11]، އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމަކީ ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަނެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ނަމަ އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ، އެއްބަސްވުމާ އެއް ގޮތަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމަށް ފަހު، ދެފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަބަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންނުވާ ކަމަށެވެ.

22. މަތީ ބަޔާންކުރި ފަދައިން، ދައުލަތާއި ދެމެދުން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާތީ، މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅުނު އަދަބަކީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަބު ކަމަށް ފަނޑިޔާރު

---

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[11] އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ހެދުން ފަދަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) އިން 108 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހު ކުރުމުގެ ކުރިން (އިސްލާހު ގެނެވިފައިވަނީ 24 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި)

ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[12] އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[13] 1004 ވަނަ މާއްދާއާއި 1202 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުށްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބެއް ކަނޑައެޅުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބު (އަސާސީ އަދަބު) ގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

23. ސުވާލަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[14] 162 ވަނަ މާއްދާގެ ސަބަބުން ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[15] 1004 ވަނަ މާއްދާއާއި 1202 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަދަބު އެއް [illegible]

އަދަބު ކަނޑައެޅުން

24. މިމައްސަލައިގައި ނިންމުމުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ވެސް ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[16] ދަށުން އަދަބުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[17] 1004 ވަނަ މާއްދާއާއި 1005 ވަނަ މާއްދާއެވެ.[18]

---

[12] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާގެ [illegible] 11 ވަނަ ޕެރެގްރާފް

[13] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[18] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާގެ [illegible] 11 ވަނަ ޕެރެގްރާފް

25. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު[19] ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަކާ ގުޅޭގޮތުން އަދަބު ކަނޑައަޅާނަމަ، އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނީ، އެ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލު ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑާއި، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[20] 159 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

26. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު[21] ގެ 3 ވަނަ ބަޔަކީ، "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބު މިންގަނޑު" މިސުރުޚީގެ ދަށުން އަދަބާއި ގުޅޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ބައެވެ. އެގޮތުން ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު[22] 1002 ވަނަ މާއްދާގައި "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންގަނޑު ބަޔާންކުރާ ތާވަލެއް" ހިމެނިފައިވާއިރު، 1001 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުށުގެ ދަރަޖަ ބަޔާންކުރާ ތާވަލުގެ ގޮތުގައި، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ވަކިން ނުކުމެ އަދަބުގެ މިންވަރަށް ގެންނަންޖެހޭ އުނި އިތުރު ގެނައުމުގެ ކަނޑައަޅާ ގޮތަކީ، ބަޔާންކުރާ އަދަބަކީ އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންގަނޑު" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

27. މިމައްސަލައަށް ނިސްބަތުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ޤަޟިއްޔާކަނޑައަޅުއްވައިފައިވަނީ، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު[23] ގެ ދަށުން އަދަބުގެ ތާވަލު ބަލައިގެންކަމަށް ނުފެނޭ ކަމަށްވާތީއެވެ. ޤާނޫނީ އަސާސްތަކުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު[24] 1004 ވަނަ މާއްދާއާއި 1005 ވަނަ މާއްދާއެވެ.[25]

28. ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[26] 1004 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "މި ޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބުގެ މިންގަނޑު ބަޔާންކުރާ ތާވަލު" ގައި ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގައި [illegible]

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[25] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ ޙުކުމުގެ 11 ވަނަ ޕެރެގްރާފް

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

ކަނޑައަޅާފައިވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތުން ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ މުއްދަތު އެއް މިންވަރުތަކެއްގެ އެއިން އަދަބެއް ނުވަތަ ބޮޑު އެކުލެވޭ ބާވަތުގެ އަދަބުތަކެއް އެއްކޮށް ކުރެވިދާނެ ބަދަލުކުރުމުގެ އިތުރު ދިނު ފަރާތް އެއްބަސް އަދަބު އެންމެފަހުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާނެއެވެ. މިގޮތުން ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ ދަރަޖަތަކައި ބޮޑުކޮށް ބާކީ ދި ޤާނޫނުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާގައިވާ "ބޮޑު އަދަބު އެއްއަދަދަކަށް ކުރު ބޮޑުވާ" ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ."

29. ބުނެފައިވާ ތަފާތުގެ ދަރަޖަ ޤާނޫނުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިއުސޫލަށް، އަދަބު އެއް ބަދަލުކުރުމަކީ (conversion of sentence) ކުރިން ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ ބާވަތް ބަދަލުކުރުމުގެ މަފްހޫމެވެ. ކުރިން ކަނޑައަޅާ އަދަބު އެއް އެއްމިންވަރެއްގެ އެހެން ބާވަތެއްގެ އަދަބަކަށް ބަދަލުކުރުމެވެ. މިއީ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ ދަރަޖަ ބަދަލު ކުރުމާ[27] (mitigate & aggrevate) ތަފާތު މަފްހޫމެކެވެ.

30. އަދަބުގެ ދަރަޖަ ބަދަލުކުރާއިރު، އަދަބުގެ މިންވަރަށް ބަދަލެއް އާދެއެވެ. މިސާލަކަށް ޖިނާއީ 1 ދަރަޖައިގެ ކުށުގެ އަދަބަކީ ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ 10 (ދިހައެއް) އަހަރެވެ. ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސެއްގެ (ކުރިން އިޢުތިރާފުވުމުން 1 ދަރަޖަ ދަށްވުން) މައްޗަށް ބިނާކޮށް 1 ދަރަޖަ ދަށް ކުށަކަށް، ކަނޑައަޅާނީ އަދަބު 7 (ހަތެއް) އަހަރާއި 6 (ހައެއް) މަހަށް ދެއްވޭނެ ދެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއްވަރު ކުރައިން، އަދަބު އެއްމިންވަރެއްގެ އަދަބެއް އެހެން ބާވަތަކަށް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޤާނޫނުން ކޯޓަށް ދީފައެވެ. މިސާލަކަށް، 1 އަހަރުގެ ޖަލު ބަދަލުގައި -/72,000ރ. (ހަތްދިހަ ދެހާސް) ނުވަތަ އެއްއަހަރުގެ އޯޑަރު (ދެއަހަރުދުވަސް ބޭރު އަރައިގަތުން) އެއްއަހަރު އަދަބެއް ކަމަށް ޤާނޫނު[28]ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާތީ، އެއްއަހަރުގެ ޖަލު ބަދަލުގައި، ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު އެއްއަހަރުގެ ބަދަލެއްގެ މައްޗަށް، ބުނެފައިވާ އަދަބުގެ ޝަރީޢަތުން ބަދަލުކުރުން ހުކުމްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ލިބެއެވެ.

31. އަދަބު އެއް ބަދަލުކުރުމުން، އަދަބު ތަންފީޛުކުރުމުގައި މާނައަކީ ފުއްދަވައި ބިނާކުރެވިފައި ސަބަބުތަކަށް އެއް ކަމެއް ވެސް ނުވެއެވެ. އަދަބު އެއް ބަދަލުކުރުމުގެ މަފްހޫމު ޤާނޫނުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ

---

[27] ބަލާ: އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލު މިންގަނޑު ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދު- ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 1100 ވަނަ މާއްދާ
[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 1005 ވަނަ މާއްދާ

ވެސް، ތަޙްސީލުތަކައިގެ ޕާޓީތަކަށް ބަލައި ކުރުވަދޭނެ އަސާސީ މުޢާމަލާތް ގެނެސްދިނުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ބާރު އަދި

އަދަލުގެ ބާރެއް އިންޓިޖާރުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިދިނުމެވެ.

އެކްސްކްލޫޝަން ރޫލް ދައުރު

32. ޖިނާއީ ކުށުގެ ތަޙްޤީޤުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މަގުފަހިކުރުމަށާއި، އަދި ތަޙްޤީޤާތުގެ ސަލާމަތުކަމަށް،

ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި އަދި އެކަށީގެންވާ އުސޫލު ޖިނާއީގައި ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ މަޤްޞަދު ފާސްކުރުމުގެ

ޤާނޫނުގައި[29] ދިނުމުގެ ވަނީ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ދެނެގަނެވިފައިވާ ޢާއްމު އެއް އިޖުރާއަތަކީ "ޕްލީ

ބާގެއިނިންގ"ގެ އުސޫލުތަކާއި ހަމަޖެހޭނެއެވެ.

33. ޕްލީ ބާގެއިނިންގ އަކީ، ދައުވާކުރާ ދައުލަތާއި ދިފާޢުކުރާ ފަރާތާއި މަޝްވަރާކޮށްގެން ބިނާކުރެވޭ، ތުހުމަތު އަދިރާތުގެ

ނުވަތަ އެހެނިހެން އިނާޔަތްތަކެއް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ތުހުމަތު ނަގާ ދައުލަތުން އިޢުތިރާފުވުމަށް

އެއްބަސްވާ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތެކެވެ. މިގޮތުން، ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށަށްވުރެ ކުޑަ ކުށެއްގައި އަދަބު ކުޑަކުރުމާ

ބަދަލުގައި އެއްބަސްވުން ކުޑަ ކުށަކަށް ދައުވާކުރުން އިޢުތިރާފުވުމުން އެއްބަސްވުން، ވަކި ދައުވާތަކެއް

ކުރުވުން ފަދަ ބަދަލުގައި އެއް ދައުވާއެއް ކުރުމާއި އެހެން ދައުވާތައް އިޢުތިރާފުވުމުން އެއްބަސްވުން ހިމެނެއެވެ.

34. ޕްލީ ބާގެއިނިންގގެ މެކޭނިޒަމް ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމަށް ބަލައިގަތުމުން، މެކޭނިޒަމްގެ ސަބަބުން

ދައުލަތަށާއި ސަލާމަތީ ޤާނޫނީ އަދި ތަޙްޤީޤުކުރާ ފަރާތްތަކާއި ޝަރީޢަތްތަކުގައި ބޭނުމުގައި ފުރުސަތު

ދިނުމާއި، ލިބޭނެއެވެ. ދަޢުވާ ލިބޭ ފައިދާގެ ތެރޭގައި ކޯޓުގެ ވަގުތާއި ޝަރީޢަތްތަކުގެ ޙާލަތު ހިމެނޭ ދައުލަތުގެ

ލިބޭނެ، ދައުލަތަށް ލިބޭ ފައިދާގެ ސަބަބުތަކުގައި ކުރިމަތިލާ ޝަރީޢަތް ނުދާ އަދި ދޭ ކުރިމަތިލާއެވެ.

ސަލާމަތް ދިނުމާއި ތިރީސް ފަރާތްތަކެއް ކުރިމަތިލަންޖެހޭ ދުވަސްކޮށް ބައިވެރިވާ ފަރާތުގެ ކުރެވޭނެ ދުވަސްތަކެވެ.

35. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[30]ން ޕްލީ ބާގެއިނިންގގެ މުޢާމަލާތް ތަރުތީބުކޮށްދީފައިވަނީ، އެޤާނޫނުގެ 98 ވަނަ

މާއްދާއާއި، 104 ވަނަ މާއްދާއާއި، 162 ވަނަ މާއްދާއިންނެވެ. ތަޙްޤީޤުގައި ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ މީހުންގެ

---

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 "ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު"ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މަޤްޞަދު

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[illegible] މުޖުތަމަޢަށް [illegible] މަޝްވަރާ ނިންމުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިދީފައެވެ.[31] މިގޮތުން، 1 (އެކެއް) އަހަރު ވުރެ ދިގު ނޫން ޖަލުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅޭ މައްސަލަތަކުގައި ދައުވާ ކުރުމުގެ ބާރުގައި ނަސޭހަތްދިނުމާއި މަޝްވަރާ ނިންމުމުގެ ފުރުސަތު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[32] 98 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ލިބޭއެވެ.

36. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[33] 104 ވަނަ މާއްދާއިން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ހުށަހެޅުމަށް ނުވަތަ މުއްދަތަކުގެ [illegible]

---

[31] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[33] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

37. މިމައްސަލަތަކުގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުންތަކަށް ވަން އިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[34] މިމާއްދާ މަތީގައި ބުނެވުނު މިންވަރަށް ތަޢްސީރެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭރުވެސް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި،[35] ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ ދެމެދު ވާހަކަ ދެކެވި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފްވެއްޖެނަމަ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެއްބަސްވުމެއް ވެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވޭތޯ ބެލުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެ [illegible] އޭނާގެ މައްޗަށް އިތުރު ދަޢުވާއެއް ނުކުރާނެކަމަށް [illegible] އޭނާގެ މައްޗަށް [illegible] އަދި [illegible] ޤާނޫނުގެ[36] 96 ވަނަ މާއްދާގައި އެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[37]

އަދަބު [illegible]

38. މިމައްސަލަ [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[38] 104 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "(ހ) މިމާއްދާގެ ދަށުން [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] އެކަމަކަށް ޤާނޫނުގައި [illegible] ނަމަވެސް، ޤާނޫނުގައި [illegible] އަދަބެކެވެ."

---

[34] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[35] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ކުރިން (އިސްލާހު ގެނެވިފައިވަނީ 24 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި)

[36] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ފަހުން މިމާއްދާ ވަނީ އުނިކޮށްފައި

[38] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ކުރިން (އިސްލާހު ގެނެވިފައިވަނީ 24 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި)

39.މިމައްސަލަތަކުގައި ހިމެނޭ ދައުވާތަކަކީ، ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ[39] ދަށުން އުފުލިފައިވާ ދައުވާތަކެކެވެ. ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތައް ކުރެވޭ ދަރަޖަކުރެވިފައިވާ ކުށްތަކެކެވެ.[40] އެޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާނެ އަދަބު 1001 ވަނަ މާއްދާގައި ބައްޓަންކުރަމުން، ޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ ބައްޔާއި 2 ވަނަ ބައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ މަތިން، 1002 ވަނަ މާއްދާގެ އަލިގައި "އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އަސާސީ މިންގަނޑު" ކަނޑައަޅަންވާނޭކަމަށާއި[41]، 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކުގެ އަލިގައި އަދަބުގެ މިންވަރު މައްޗަށް ޖައްސަންޖެހޭ ޙާލަތްތަކާއި، އެހެން އަދަބުގެ މިންވަރު ދަށަށް ޖައްސަންޖެހޭ ކަންކަން ކަނޑައެޅުމުން، އަންނަ އަދަބުގެ މިންވަރަށް އުނިއިތުރު ގެނެސްގެން ދިމާވާ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެމަތިން ބަލާފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ[42] ދަށުން ކަނޑައަޅާ އަސާސީ އަދަބަކީ ޖަލު ކަމަށްވުމުން ޝަރީޢަތްތަކުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު[43] ގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ.[44]

40. މީގެ އިތުރުން، ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 1001 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، "...ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރަކަށް ގެންނަންޖެހޭ އުނި އިތުރު ގެނައުމަށްފަހު ކަނޑައަޅާ ޖަދުވަލުގައި ބަޔާންކުރާ އަދަބަކީ އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނީ އަދަބުގެ މިންވަރެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އަދަބު ލުއިކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ސަބަބުން އޮތް ޖާގަ، މިމިންވަރަކަށް ވުރެ ދަށް ނޫން އަދަބަކަށް އެއްބަސްވުން ކަން އެނގެއެވެ.

41.ކުރިން ބުނެވުނު ފާހަގަކުރެވުނު ފަދައިން، މިމައްސަލަތަކުގައި ހިމެނޭ އިސްތިއުނާފުތަކުގައި ހުށަހެޅުމުގައި އަދަބު ލުއި ކުރުމުގައި ދައްކާފައިވާ ހުޖައްޖަތަކަކީ ކުށްތަކުގެ ޤާނޫނުގައި މަނާކުރާ ކުށްވެރިވެ ކުރިން ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ކުޑަ އަދަބަށް ވުރެ ދަށް މިންވަރަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަންވާނެކަމެވެ. އަދަބު އެއް ހަމަކުރުމުގެ، އަދަބު

---

[39] 9/2014

[40] ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 90 ވަނަ މާއްދާ

[41] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތުގެ 1001 (ނ)

[42] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[43] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 "ޝަރީޢަތްތަކުން އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު"

[44] ބުނެވުނު އުސޫލުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ދޫކުރުމުން ކަމަށް ޤާނޫނު ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެއްބަސްވުން ވެވުނީ، އަދި އެއީ ހަމަޖެހޭ ހުކުމުގެ އިޢުތިރާފެއް ދަޢުވާކުރަން ނެތެވެ.

42. އިސްތިއުނާފުން ބެލެވުމުން މިދާ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން އަބަދުވެސް ނަތީޖާ އަދި ދިމާވެފައިވާ ނަތީޖާއާ ދުވަހު ދައުލަތުން ވަކީލާ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ވެފައިވަނީ 18 ޖޫން 2022 ގައެވެ. އަދި އެދި އަރުވާން އާ ދައުލަތާ ދެމެދު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ވެފައިވަނީ 24 ފެބްރުއަރީ 2022 ގައެވެ. އެއީ އަމަލުކުރުމުގެ ދުސްތޫރީ ޝަރީޢަތުން ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[45] 104 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަދި ދަޢުވާކުރުމުގެ، އެކަށަރަ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ގިނަ އަދަދުތަކުން ދަށް ނުވާން އަދަދެކެވެ. އެހެންކަމުން، މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އެންމެ އަދަދެއްގެ ގޮތުގައި ޖެހޭ އަދި ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އެއަށް ވުރެ "ދިގު" މުއްދަތަކަށް އެއްބަސްވުމަކަށް އައުމަކީ ޤާނޫނު ހުއްދަ ކަމެއްކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

43. މިގޮތަށް ކުރިމަތިން ބަދަލުން ލިބިދީ އެއްކަމަކީ، ދައުލަތުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ޙައްޤު ފާހަގަކުރަން ދައުލަތުން ދިފާޢުކުރަމުން އެދުނީ "ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ގިނަ އަދަދަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް" ކަމަށް ދައުލަތުން އެއްބަސްވެފައިވާތީއެވެ. އެގޮތުން، މިމައްސަލައިގައި އެދި އަރުވާންގެ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ބަޔާނުން، އެއްބަސްވުމުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި[46] ބަޔާންކޮށްފައިވާ، "ދައުލަތާ ޤާނޫނުގައި މިކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުގެ އެންމެ މަދު މިންވަރަކީ 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު ހުކުމަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކަމުގައިވީނަމަވެސް މިއެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ގިނަ އަދަދަށް ވުރެ ދަށުން ދަޢުވާކުރާ އަދަބުގެ ދަރަޖައަކީ ދަޢުވާކުރެވުނު 9 (ނުވަ) އަހަރާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު ބަދަލުކުރުމުގެ އަދަދަށް އަދަބު ދޭނެ ގޮތަށްކަމަށެވެ." މިގޮތަށް ބުނެފައެވެ. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުމުގައި ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤު

---

[45] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[46] ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްބަސްވުމުގެ "ޤަވާއިދު ބެހޭގޮތުން" މި ސަފްހާގެ [illegible] 3 ވަނަ ނަންބަރު

ފަރާތްތަކަށް ދިން [illegible] [illegible] މިއެއްބަސްވުމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނުގައި އޮތް އެންމެ ކުޑަ އަދަދު އެފަރާތަށް [illegible] ލިބިފައިވާކަމެވެ. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ އެންމެ ކުޑަ އަދަދަށް ވުރެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

44. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[47] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "[illegible] [illegible] ފަރާތާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible]" [illegible]. އަދި، [illegible] (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[48]

45. މީގެ އިތުރުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[49] 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވެސް [illegible] [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް [illegible] [illegible]، އަދި އެ އެއްބަސްވުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[47] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[48] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ [illegible] ([illegible] [illegible] 24 [illegible] 2022 ގައި)

[49] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އެއްބަސްވުމެއް ހަދާ، އޭނާގެ މައްސަލަ އަދި ކަނޑައަޅައިދޭން، އެ އެއްބަސްވުމުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[50]

46. މިފަދައިން އެކުއްޖެއްގައި ކިޔައި ދެވޭ ފާހަގަކުރަމުން ގެންގޮސް، ދައުވާކުރަމުން ހުކުމްގެ ފަރާތުން، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ހުކުމް ކުރުމަށް ޝަރީޢަތް އިޖުރާއާތު ފެނިގެން ދިޔުމުގެ ބޭނުމުގައި، ދަގަނޑު، އިސްލާމް ބައްދަލުކުރުމުގެ ހާލަތު މި ދައުރުގައި އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައިވެރިން، ޕްރޮސިކިއުޝަން ދަށުން ފާހަގަ ކުރެވޭ ގޮތުން ފެނިގެން އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދި ކުރިއެރުމެއް ބަޔާންކޮށް ހުރި ފަރާތްތަކުގެ އިޖުރާއާތު ކަމާބެހޭ ފެނިގެންވާތީ، ބައްލަވާފައި ޕްރޮސިކިއުޝަން އެއްބަސްވުން ހުށަހެޅުމަށް އަދި އެއް ކަމާބެހޭ ފެނިގެން ގޮތް ބައްލަވާ ޝަރީޢަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ އެއްބަސްވުމުގެ މައްޗަށް.

47. މަޖިލީހުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ފަދައިން، ޤާނޫނުތަކުގެ[51] ދަށުން، އަދި އެއްބަސްވުމަށްވާ ފެނިގެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[52] ދަށުން، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން، އޭނާ އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ އިޖުރާއަތް ބަލައިގެން، ބައި ފެނިގެންވާ، ކަނޑައެޅުން އަދާކުރުމުގެ އޮންނަ ގޮތް ގޮތުން ބައެއް ނުވާނެ އަދިކަމެއް އެއްބަސްވުމެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[53] އެއް އެއްޗަކީ ގޮތުން، އަދި އެއްބަސްވުމަކީ ގޮތް އިޖުރާއާތުގައި ކޯޓުން ހުށަހެޅޭ އެއް ހަދަ އަދިކަމެއް ހުށަހެޅުމުގެ ބައެއް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފެނިގެން ނުވެއެވެ.

48. އެހެންކަމުން، މަޖިލީހުން އިސްލާހުގެނައުމުގެ އިޖުރާއަތު ހުށަހަޅާފައި، އޭނާ އަމަލުކުރުމަށްފަހު ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[54] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 162 ވަނަ މާއްދާއިން ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ

---

[50] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު) އިން 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އުވާލާފައިވާ

[51] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[52] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[53] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[54] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ކަނޑައެޅޭނެ އަދަދުގެ ގޮތުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ މިންވަރަށް އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަދަދު ކަނޑައެޅުމެވެ.

ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުން[55] ދިނީ އަދަދު އެއް ހަމަކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތަށް ނުދެއެވެ.

49. މިމައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު [illegible] އަދި އަޙްމަދު [illegible] މައްޗަށް އުފުލި ދަޢުވާގައި އަދަދު ބިނާކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންނެވެ. މިއީ ޖިނާޔަތް 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. ކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެވެ. އަދި އަދުނާނުގެ މައްޗަށް އުފުލި ދަޢުވާގެ އަދަދު ބިނާކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންނެވެ. މިއީ، ޖިނާޔަތް 4 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ. ކުށުގެ އަސާސީ އަދަބަކީ، 01 (އެކެއް) އަހަރާއި 07 (ހަތެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެވެ. އާންމު އުޞޫލުން ބަލާއިރު، މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލުން [illegible] އަސާސީ [illegible] 1 ދަރަޖަ އަދަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަސާސީ [illegible] 1 ދަރަޖަ އަދަދު ބޮޑުކުރެވިދާނެއެވެ.[56] މިގޮތުން، މުޙައްމަދު [illegible] އަދި އަޙްމަދު [illegible] މިމައްސަލައިގައި އަދަބުގެ މިންވަރު 4 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހަށް ބޮޑުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި [illegible] އަދުނާނުގެ މައްސަލައިގައި އަދަބުގެ މިންވަރު 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބަށް ބޮޑުކުރެވިދާނެއެވެ. [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމެއް ނެތި ޝަރީޢަތުގައި އިޖްތިހާދުކޮށް [illegible] [illegible] މިއަދަދުގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[57] 1004 ވަނަ މާއްދާއާއި 1005 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

---

[55] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[56] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1106 ވަނަ މާއްދާ

[57] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[illegible] އިޢުތިރާފުވާ ޖިނާޔަތަށް ވުރެ ހަރުކަށި އަދަބެއް ލިބޭ ގޮތަށް ޤާނޫނު [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ[58] މަޤްސަދު ގެއްލޭ [illegible] ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

50. އަދި، ޤާނޫނު [illegible] ގޮތުން ނިކުންނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު 04 ވަނަ އިސްލާހުން[59] އެނގެއެވެ. އެގޮތުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[60] 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަދަބު ލުއިކުރުމުގެ [illegible] ބަޔާންކޮށްދީފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible][61] ގައި ބަޔާންކުރާ ކަމާ ގުޅިގެންނާއި، އެ [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ އަދަބު، [illegible] 1005 ވަނަ މާއްދާގައި ހިމެނޭ، އަދަބުތަކުގެ މިންވަރު [illegible] ތަފާތުގައި [illegible] [illegible] ބަދަލުކުރުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] 1004 ވަނަ މާއްދާއާ 1005 ވަނަ މާއްދާއިން ވެސް އިޚްތިޔާރު ހަނިވާކަން ސާފެވެ.

51. ބުނެވުނު އެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް [illegible] ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[62] އެއްބަސްވުން ރިޢާޔަތްކުރަމުން، [illegible] ކޮޅުން މިފަދަ [illegible] އެއް ކަމަށް [illegible] ކުރުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

---

[58] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 104 އަދި 162 ވަނަ މާއްދާ

[59] ޤާނޫނު ނަންބަރު 21/2022 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު- އިސްލާހު ގެނެވުނު ތާރީޚު 24 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި)

[60] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[61] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[62] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޖަލު އަދަބު ޤާނޫނާ އަދި ސާބިތުވުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފުވެފައިވޭތޯ؟

52. އިސްތިއުނާފު ދެވަނަ ނުކުތާގައި ދައުވާލިބުނު ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސާބިތުވުމުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު[63]ގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފުވާކަމަށެވެ. އެގޮތުން، ހަމައެކަނި ޤާނޫނުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ ޤާނޫނު ގެ ކުޑަމިނުގައި އެކަށީ ކަމަށް އެއްބާރުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމާއި، މިމައްސަލަތަކުގައި ޖިނާއަތުގެ ކުށްތަކުގައި ޤާނޫނުން އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށެވެ.

53. ބުނެވުނު އުސޫލުގެ[64] 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "ހަމައެކަނި ޤާނޫނުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ ޤާނޫނުގެ ކުޑަމިނުގައި އެކަށީގެންވާނަމަ" މިގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިމައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ދައުވާ 3 (ތިނެއް) ފަރާތުގެ މައްސަލައެއް ވެސް ދައުވާ އުފުލިފައިވަނީ ޖިނާއީ ދަރަޖައިގެ ކުށުތަކެކެވެ. އަދި، އަދަބު ކުޑަމިނުގައި، ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ އަދަބު އެކަނިކަމެވެ. އެހެންކަމުން، ޖިނާއަތުގެ ކުށް ސާބިތުވެ މިމައްސަލަތަކުގައި ދަށުކޯޓުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ބުނެވުނު އުސޫލާ ޚިލާފަށެވެ.

ނިންމުން ފާސްކުރި ގޮތް

54. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ފައިސަލާގެ ޙުކުމުގެ ނަންބަރު (3) ގައި މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިސްމާޢީލް ޝާހިދު އަދި އަޙްމަދު ނައުފަލްގެ ޖަލު އަދަބު ޤާނޫނުން ކަނޑައެޅި ބައި ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި އަދި،

55. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ފައިސަލާގެ ޙުކުމުގެ (4) ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި އަލީ އަރުޝާދުގެ ޖަލު އަދަބު ޤާނޫނުން ކަނޑައެޅި ބައި ބާޠިލުކުރަން ކަނޑައަޅައި ނިންމަން ފާސްވިއެވެ.

---

[63] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/02 "ސާބިތުވުމުން އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލު"

[64] މަސްދަރު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔު

56. މި މައްސަލައިގައި ރިޔާސަތު ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރީޒާގެ ރައުޔުގައި މައްސަލަ ނިންމަން [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށް [illegible]، އެ ނިންމުނުގޮތް [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

57. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ފޯމުގައި ނުކުތާ އަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާ އާއި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ 146/Cr-C/2022 ޤަޟިއްޔާގައި، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ސޮއިކުރުން ބަލައިގަތުމަށް ނިންމުމަށްފަހު، އެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ އަދަބަށް ހުކުމްކުރަން ޖެހޭނެ އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ބާރުހުރީ ޝަރީޢަތަށްތޯ؟

58. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާއި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ނުވަތަ [illegible] މީހާ ދެމެދު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި[65] ބަޔާންކޮށްދޭގޮތުގެ މަތިން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް، އެ އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމަށް މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ހިސާބުން، އެ [illegible] ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ޤާނޫނީގޮތުން ބަރޯސާވާ އެއްބަސްވުމަކަށް ވެގެންދެއެވެ. މިގޮތުން [illegible] މި ޤާނޫނުގެ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ އާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއާ ދެމެދު އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[66] 104 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދޭގޮތުގެ މަތިން ފިޔަވަޅުއަޅާފައި އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ހަމަ އެ ޤާނޫނުގެ[67] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެ އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމުގެ ނުވަތަ ބަލައިނުގަތުމުގެ ނުވަތަ ބަދަލު

---

[65] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[66] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[67] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ކުރުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 108 (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ އެއްބަސްވުމަކީ، އެދެފަރާތުން މައްސަލައެއްގައި ތިބިފަރާތް [illegible] ތަކާއި، ނުވަތަ މައްސަލައެއްގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު، މައްސަލައެއްގައި [illegible] ކަންކަމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] ވިސްނުމަށް އެންގުމުގެ ބޭނުން، ނުވަތަ އެއްބަސްވުން ބަދަލުގެނައުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް [illegible]. މި ޤާނޫނުގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ، އިސްތިއުނާފުގެ އެއްބަސްވުން ކޯޓަށް ބަލައިގަތުމާއި، [illegible] ނުވަތަ، އެ [illegible] މައްސަލަ އެއްބަސްވުމުގައި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ފަނޑިޔާރު އަދަބު ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރަންވާނެއެވެ.

59. މިސާލު ފާހަގަކުރުމުން [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލް އާއި [illegible] ދެމެދު [illegible] އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެސް ޤާނޫނުގައި[68] [illegible]، އެ އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] ކުށުގެ އަދަބު ލުއިކުރުމުގެ ހަމަޖެހޭގޮތަށް [illegible] މިއީ [illegible] އެއްބަސްވުމަށް ނުވަތަ [illegible] ފަރާތަށް [illegible] ދީފައިވާ [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[69] 103 ވަނަ މާއްދާ އާއި 104 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރު އަދި (ކ) ގެ ޙުކުމްތަކުން ހިމެނުން ސާފުކޮށް ފެނެއެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާތަކުގައި ބުނެ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 103. ތުހުމަތުގައި [illegible] އިޢުތިރާފުވާ ވިޔަސް، މި ޤާނޫނުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށް ފަރާތުން [illegible] ނުވަތަ ކޯޓު [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލާއި ދެމެދުގައި، ކުށުގެ އަދަބު ލުއިކުރުމުގެ ހަމަޖެހޭގޮތަށް މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލާއެކު ހެދިދާނެއެވެ.

---

[68] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[69] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

104 (ހ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ، ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމައި، ނުވަތަ އޭނާގެ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލާ ޝަރީޢަތުގައި އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ނިމުމުގެ ކުރިން ކުށް ކުރިކަން އިއުތިރާފުވެއްޖެނަމަ، މި ފަސްލުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އެމީހަކާއި އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

104 (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ކުރާ އިއުތިރާފު ބަލައިގަތުމުގައި، އަދާލަތު އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ޝަރުތުތަކާއި، އެއްގޮތް ކަމަށް ޔަޤީންކުރަނީއެވެ.

...އަދި

(4) އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދައުވާކުރެވޭ ކުށުގެ ތުހުމަތަށް ވާސިލުވާން ކުށުގެ އަސާސީ ރުކުނުތައް، ދަލީލު ނުވަތަ ޙަޤީޤަތްތަކުގެ ބައިގައި ހިމެނޭކަމުގެ ބަޔާނާއި ތަފްސީލު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

104 (ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ވާ އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ އެންމެފަހުން ޝަރީޢަތުންނެވެ..."

60. ހަމައެހެންމެ މިފަދައިން މިކަން ކުރިއަށްދިޔައިރު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއި ދަޢުވާލިބޭ މީހާއާ ދެމެދު އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް އެކުލަވާލައި ސޮއިކުރަނީ، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑަކާ އެއްގޮތަށް ކަމަށް ވާން ލާޒިމުކަމެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން ކުށުގެ އަސާސީ އަރުކާނުތަކުގެ ތެރެއިން އަރުކާނެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ގޮތުގެ މަތިން އެއްބަސްވެވިފައިވާކަމެވެ.[70]

61. މީގެ އިތުރުން، މި އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ދަށު ކޯޓުން ވަނީ ބަލައިގަނެފައެވެ. ދެން އެގޮތުން ސާބިތުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި ދަޢުވާލިބިފައިވާ ފަރާތް ދެމެދު މިއީ ދަޢުވާކުރެވޭ އިއުތިރާފުވުން، އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ތެރޭގައި ތަސްދީޤުކޮށް، އެ ދަޢުވާއަށް އިއުތިރާފުވާނަމަ ދައުލަތުން ކަނޑައަޅާ އިތުރު ދަޢުވާއެއް ނުކުރާނެ ކަމުގެ ޔަޤީންކަން ލިބިގެންވެއެވެ.

---

[70] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހާއި ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ފަރާތް ދެމެދު އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ކަމުގެ ލިޔުމާއި، އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ސަފްޙާގެ 9 (ނުވައެއް) ވަނައި 18 (އަށާރަ) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބަޔާން ބަލާއިރު، އެ ދަޢުވާއާ ގުޅޭ އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ އިއުތިރާފުގެ ސަފްޙާގެ 4 (ހަތަރެއް) ވަނައި 24 (ސައުވީސް) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބަޔާން ބަލާއިރު. އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ހުކުމުގެ ތަފްސީލު ބަލާއިރު، އިއުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނޭ ސަފްޙާގެ 4 (ހަތަރެއް) ވަނައި 24 (ސައުވީސް) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބަޔާން ބަލާއިރު. މި އިއުތިރާފުގައި ކުށް ސާބިތުވެފައިވާ ގޮތް ކުށުގެ އަސާސީ އަރުކާނުތައް ލިޔެވިފައި ނުވާކަން.

ވިސްނާލާއިރު ދިފާޢުކުރުމުގައި އިޢުތިރާފު އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުން ޝަރީޢަތުގައި ޤާނޫނީ ބުރަނާ ނަތީޖާ ބަލާފާނެއެވެ. އެގޮތުން ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރެވުނު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[71] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 108 (ނ) "... މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުން ކޯޓަށް ބަލައިގަންނާނީ، އިތުރު ޝަރީޢަތް ނުވަތަ، އެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އޭނާގެ މައްސަލަ އިޢުތިރާފުވުމުގައި އިޢުތިރާފުވާ ގޮތްތަކުގެމަތިން ފަސޭހައިން އަދަބު ކުޑަކުރުމަށް، ބުނެދީފައިވާނަމައެވެ."

62.މީގެ އިތުރުން މި މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުން ނިންމައިދިނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް[72] 4 ވަނަ އިސްލާހު އަރިސްކުރެއްވުމުގެ، އޭރު އެ ޤާނޫނުގެ[73] 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އޮތީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.[74]

> 162 (ނ) ދައުލަތުން ދޭ ފަސޭހަތަކާ، މި ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ވެވިފައިވާ ފަރާތަކަށް، އަދި އެ އެއްބަސްވުމުގައި އިޤްރާރުވެފައިވާ ފަސޭހަތަކާ ޝަރުތުތަކާއި އިޢުތިރާފުވުމާ، އަދަބު ކުޑަކުރެވޭނެކަމަށް، އެ އެއްބަސްވުމުގައި އިޢުތިރާފުވުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާނަމައެވެ.

63.އެހެންކަމުން މި ޤަޟިއްޔާއަށް އެކަމާ ބަލާއިރު މި ޤަޟިއްޔާގެ ސާފު ހެކިތަކުން އެނގެން އޮތް ކަމަކީ އިޢުތިރާފުގެ އެއްބަސްވުމާ ބެހޭގޮތުން މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތުން ނިންމައިދިނުމަށް، އެ އެއްބަސްވުމަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ބައިނުލާ އެއްބަސްވުމާ ކަމެއް، ކަމަށް އަދި ކަނޑައެޅޭ އެ އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތުގެ މަތިން ކަމެވެ. އަދި އެ އެއްބަސްވުމަކީ ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގެކުރިން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއި ދައުލަތުން ފަސޭހަ ދެވުނު ވައި އަދަބަކާއި އިޢުތިރާފުވުން، އެގޮތުގެ މަތިން އިޢުތިރާފުވުމުގެ ކަށަވަރުކޮށްދީ، އަދި އެ އިޢުތިރާފުވުން ބަލައިގަތުމުގެ ނިންމުމުގެ ކުރިން އެ އިޢުތިރާފުވުމުގައިވާ އަދަބަށް އެކަށައެޅުން ދެކުނުގެ މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތަށް އެކަން އިޢުތިރާފުގައި ނިންމާފައެވެ. އަދި އަދަބުން ދެއްވާފަ ފަސޭހަ އާއިއެކު ޕްރޮސިކިއުޓަރ

---

[71] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[72] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[73] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[74] . އެ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު 4 ވަނަ އިސްލާހުގެ ދަށުން 162 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަދަލުގެނެވިފައެވެ.

ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވި [illegible]، [illegible] [illegible] އަދަބު [illegible] ނުވާނެއެވެ. އެހެނީ އިއްތިފާޤުގެ އެއްބަސްވުން ބަލައިގަންނަ ހާލަތުގައި، އެ އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ފާހަގަކުރެވުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[75] އެއްވެސް މާއްދާއެއްގައި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް އެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ [illegible] އުނިއިތުރު ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިދީފައިނުވެއެވެ. އަދި އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން [illegible] އިއްތިފާޤުގެ އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] ކަމުގައި ދެނެގަނެވެ. މި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/62 އާއި 2023/HC-A/66 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް ޝަރީފް) ޤަޟިއްޔާގައިވެސް [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ.

64. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއި އަދި މުތްތަހަމުންނާ ދެމެދު ވެފައިވާ އިއްތިފާޤު އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިއްތިފާޤުވުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބަކީ 9 (ނުވައެއް) މަހާއި 18 (އަށާރަ) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބު ކަމަށެވެ. އަޙްމަދު ނައުފަލްގެ އިއްތިފާޤު އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިއްތިފާޤުވުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބަކީ 4 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބު ކަމަށެވެ. އަދި މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިބްރާހީމް ޒާހިރުގެ އިއްތިފާޤު އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އިއްތިފާޤުވުމުގެ ސަބަބުން ކަނޑައެޅޭނެ އަދަބަކީ 4 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބު ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން [illegible] ހުކުމް [illegible] ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ އިއްތިފާޤު އެއްބަސްވުމުގައިވާ މި އަދަބުތަކެވެ.

65. މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ 2022/HC-A/369 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] އަޙްމަދު ނައުފަލް އާއި މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިބްރާހީމް ޒާހިރުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުނު ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމަށް ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] އެފައިސާ ދައްކާފައިވާނަމަ، އެފައިސާ އަދި އަޙްމަދު ނައުފަލް އާއި މުޙައްމަދު ނައުފަލް އިބްރާހީމް ޒާހިރު [illegible] އަނބުރާ [illegible] [illegible]. އެފައިސާ

---

[75] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އަނބުރާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] 4 (ހަތަރެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބު މިހިނދުގައި ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނީ ފުރަޞަތެއް އޮތްކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

66. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި މިފަދައިން ކަނޑައެޅިގެން ދިޔުމުން އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާއަށް މިހިނދުގައި ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ބޭނުމެއް އޮތްކަމުގައި ނުފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު:

67. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކާހުރެ [illegible] [illegible]،

(1) ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 306/Cr-C/2022 ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގައި ޖަލު އަދަބު [illegible] ބަދަލުކޮށްފައިވާ ބައި (ހުކުމުގެ ނަންބަރު (3) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް) ބާޠިލުކޮށް ކަނޑައަޅައި،

(2) ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 146/Cr-C/2022 ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމުގައި ޖަލު އަދަބު [illegible] ބަދަލުކޮށްފައިވާ ބައި (ހުކުމުގެ (4) ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް) ބާޠިލު ކޮށް ކަނޑައަޅައި،

މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާގުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިމައްސަލަ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ